

Zgodnie z Narodowym Spisem Powszechnym Ludności i Mieszkań w 2011 roku mieszkało w Polsce 16.723 Romów. Należą oni do pięciu grup: Polska Roma, Bergitka Roma (Romowie Karpaccy, Romowie Górscy), Kełderaszy, Lowarów i – w niewielkiej liczbie – Sinti. Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji uznało, że w porównaniu z innymi mniejszościami narodowymi, romska mniejszość etniczna jest jedyną zagrożoną wykluczeniem społecznym. Z tego też względu opracowało Program integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2020 – którego projekt został skierowany do zaopiniowania przez Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej Komisji Wspólnej.

Jak wskazuje resort przyczyny złej sytuacji Romów są złożone. Wśród nich wymienia się w pierwszej kolejności czynnik kulturowy. Jak zostaje wskazane w Strategii wciąż utrzymujący się brak akceptacji dla zinstytucjonalizowanej edukacji dzieci i młodzieży w środowiskach ortodoksyjnych, skutkujący wysokim stopniem porzucania edukacji szkolnej na wczesnym etapie nauczania, zwłaszcza wśród dziewcząt, akceptowany niski wiek uprawniający do zakładania rodziny, niski poziom wykształcenia powodują, że część Romów wciąż pozostaje na marginesie współczesnych społeczeństw. Program nie ma jednak na celu dokonania asymilacji Romów. Romowie mają zachować odrębność kulturową przy jednoczesnym wykorzystaniu możliwości, jakie niesie ze sobą współczesny świat. Integracja ma polegać na zmianach zmierzających do nabycia umiejętności korzystania przez społeczność romską z dostępu do istniejących praw, usług i możliwości sprawnego funkcjonowania we współczesnym społeczeństwie.

Strategia proponuje pięć kierunków interwencji:

1. edukację – zwiększenie uczestnictwa w edukacji uczniów oraz studentów pochodzenia romskiego,
2. zdrowie – zmianę kondycji zdrowotnej Romów poprzez zwiększenie dostępności do usług medycznych oraz profilaktyki,
3. obecność na rynku pracy – podniesienie poziomu aktywności zawodowej Romów,
4. mieszkalnictwo – zwiększenie efektywności działań zmierzających do poprawy stanu infrastruktury mieszkaniowej,
5. partycypacja obywatelska sprowadzająca się w dużej mierze do edukacji kulturalnej – zwiększenia efektywności działań zmierzających do promowania wiedzy obejmującej edukację kulturalną w tym historyczną, społeczną i obywatelską.

Program przewiduje udzielanie wsparcia w trzech formach:

- kompleksowych działań na rzecz zwiększenia integracji społeczności romskiej o zasięgu lokalnym podejmowanych w oparciu o lokalne programy opracowywane w ramach partnerstw;
- małych grantów;
- 6 ogólnopolskich projektów systemowych: programu stypendialnego dla uczniów romskich szczególnie uzdolnionych, programu stypendialnego dla uczniów romskich uczących się w szkołach ponadgimnazjalnych, programu stypendialnego dla studentów romskich, programu doskonalenia asystentów edukacji romskiej i nauczycieli wspomagających edukację romską, uruchomienie studiów podyplomowych „Romowie w Polsce – historia, prawo, kultura, współpraca, instrumenty integracji społecznej, stereotypy etniczne”, a także promocję wiedzy o Romach.

Łączne nakłady na program w każdym roku jego funkcjonowania mają wynieść 13,2 mln zł, w tym 1,8 mln zł środków własnych partnerów finansowanych projektów.